

NOVA ORUŽJA

U Prvome svjetskom ratu usavršena su neka stara i iskušana nova oružja. Strojnice su postale lakše i učinkovitije, a topovi dalekometniji i razornijeg djelovanja. Njemačka se u ratovanju prva koristila **bojnim otrovima** i bacačima plamena. Bojni otrovi su umjetno proizvedene otrovne tvari (uglavnom plinovi) štetnog, često i smrtonosnog djelovanja. Godine 1917. britanska je vojska prvi put upotrijebila **tenkove**, koji će tek u kasnijim ratovima pokazati svoju pravu snagu.

Zrakoplovi su korišteni za izvidanje i bombardiranje ciljeva na zemlji. Međusobno su se sukobljavali u spektakularnim zračnim bitkama, u kojima je do izražaja dolazila hrabrost i vještina pilota. Njemačka se u iste svrhe prva počela koristiti **cepelinima** – velikim zračnim balonima duguljastog oblika punjenim vodikom.

Pomorske su bitke tijekom Prvoga svjetskog rata bile razmjerno rijetke, ali zato je **podmornički rat** uzeo maha. U toj su vrsti ratovanja prednjačile njemačke podmornice. Uz ratne, napadale su i torpedima uništavale trgovačke brodove Antante i brodove neutralnih država koje su s Antantom trgovale. Cilj im je bio uzdrmati gospodarsku snagu svojih neprijatelja. Pritom su stradavali i civili.

Pročitaj tekstove i promotri fotografiju pa odgovori na pitanja.

Otrovni su se plinovi tijekom rata učestalo koristili na Zapadnom bojištu. Njemačka je vojska više puta izvela napad otrovnim plinom kod grada Ypresa [Ipr]. Prema Ypresu je poslije nazvan novi otrovni plin – iperit, prvi put upotrijebljen u bitci 1917. godine. Izvješće francuskog časnika Villevalleixa [Vilvale]: „Žestoko sam napadnut. Nad cijelim se bojištem šire silni žućkasti oblaci. Strijelci izlaze iz rovova i povlače se. Mnogi se guše i padaju.”

General Mordacq poslije je posjetio bojište i ugledao tragičan prizor: „Posvuda bjegunci, domobrani, strijelci, Afrikanci, topnici, zbunjeni, raskopčani, bez oružja. Trčali su kao ljudi, vikali i tražili vodu, pljuvali krv, a neki su se valjali po tlu pokušavajući udahnuti zrak.”
(Cassar, George H., *Hell in Flanders Fields*, str. 112.)

Od bojnih je otrova valjalo zaštititi ljude, ali i životinje. Životinje su bile aktivne sudionice rata. Unatoč razvoju tehnologije, još su postojale konjičke postrojbe. Pretpostavlja se da je u Prvome svjetskom ratu poginulo osam milijuna konja! Golubovi pismoonoše i psi prenosili su poruke. Psi su razvodili telefonske žice. Mnoge su postrojbe imale životinje kao maskote: pse, mačke, koze itd. Svinje su bile česti, premda privremeni članovi posada ratnih brodova, jer su na dugim plovidbama bili siguran izvor svježeg mesa. Kad je njemački ratni brod *Dresden* potopljen u bitci, jedna je svinja uspjela iz potpalublja doći na palubu i skočiti u more. Britanski su je mornari vidjeli kako pliva, spasili je i pretvorili u maskotu. Šaljivo su je nazvali Tirpitz, prema njemačkom admiralu.

1. Opiši djelovanje bojnih otrova.
2. Njihova je uporaba zabranjena nakon rata. Što misliš, zašto? Doznaj je li se ta zabrana poštovala.
4. Koje su poslove obavljale životinje u Prvome svjetskom ratu?
5. Koje od navedenih poslova životinje u današnjim ratovima ne obavljaju i zbog čega?